

บทความวิชาการ Original Article

สภาวะฟันผุ ถอน อุด ของชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ โครงการพัฒนาดอยตุง

ภทิตา ภูริเดช ท.บ., M.S., Ph.D.¹

สุรสิทธิ์ เกียรติพงษ์สาร ท.บ., M.Sc.²

สุนทราพงศ์ ระพีสุวรรณ ท.บ., MPH.¹

ผกาภรณ์ พิศาลธุรกิจ ท.บ., M.Sc.¹

¹ ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลสภาวะทันตสุขภาพของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทยเพื่อใช้ในการวางแผนการส่งเสริมทันตสุขภาพในประชาชนกลุ่มนี้

วัสดุและวิธีการ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ทำการสำรวจข้อมูลทั่วไป และสภาวะฟันผุ ถอน อุด โดยใช้เกณฑ์ขององค์การอนามัยโลก (ค.ศ. 1997) โดยสำรวจประชากรจำนวน 5,958 คน ใน 28 พื้นที่ (26 หมู่บ้าน) ในเขตดอยตุงในปี พ.ศ. 2543 รายงานนี้ ได้นำเสนอผลของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 2,727 คน แยกตามกลุ่มอายุที่องค์การอนามัยโลกใช้ในการสำรวจสภาวะทันตสุขภาพ

ผลการศึกษา ฟันน้ำนมของเด็กอายุ 3 ปี (จำนวน 155 คน) มีโรคฟันผุร้อยละ 68 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด 3.39 ซี่ต่อคน (s.d. = 4.07) ในเด็กอายุ 5-6 ปี (จำนวน 341 คน) พบว่าร้อยละ 6 เริ่มมีฟันถาวรผุ ถอน อุด (0.33 ซี่/คน s.d. = 0.96) และร้อยละ 8 มีความจำเป็นที่จะได้รับวัสดุเคลือบหลุมร่องฟันเพื่อป้องกันฟันผุ ในเด็กอายุ 12 ปี (จำนวน 145 คน) มีโรคฟันผุร้อยละ 83 มีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุดของฟันแท้เท่ากับ 2.31 ซี่ต่อคน (s.d. = 2.51) กลุ่มอายุ 25-34 ปี (จำนวน 844 คน) มีฟันผุร้อยละ 82 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด เท่ากับ 3.52 ซี่ต่อคน (s.d. = 3.72) กลุ่มอายุ 35-44 ปี (จำนวน 818 คน) มีฟันผุร้อยละ 87 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด เท่ากับ 5.15 ซี่ต่อคน (s.d. = 5.14) ในกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป (จำนวน 424 คน) มีฟันผุร้อยละ 95 โดยมีค่าเฉลี่ยฟันผุ ถอน อุด เท่ากับ 12.10 ซี่ต่อคน (s.d. = 9.43) โดยในทุกกลุ่มอายุ พบว่าชาวจีนฮ่ออัตราฟันผุ ถอน อุด สูงกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ

สรุป อัตราการผุ ถอน อุด ของฟันน้ำนมและฟันแท้ของเด็กในเขตพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มอายุเดียวกันในส่วนอื่น ๆ ของประเทศไทย โดยชาวจีนฮ่อมีอัตราการผุสูงสุดทั้งในฟันน้ำนมและฟันแท้ ดังนั้น การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคฟันผุในเด็กพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุงจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในชาวจีนฮ่อ ในกลุ่มผู้ใหญ่และผู้สูงอายุพบว่าอัตราฟันผุสูงกว่าประชาชนในส่วนอื่น ๆ ของประเทศ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะให้การส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคฟันผุในกลุ่มผู้ใหญ่เช่นกัน

(ว ทนต จุพช 2549;29:139-148)

คำสำคัญ การสำรวจ; ชนกลุ่มน้อย; ฟันผุ ถอน อุด

บทนำ

ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่โครงการพัฒนาตอยตุง ประกอบด้วยชาวเขาหลายชาติพันธุ์ ได้แก่ อีเก้อ มูเซอ จีนฮ่อ และไทยใหญ่ เป็นต้น ซึ่งอาศัยอยู่ตามพื้นที่สูงทุรกันดารยากลำบากต่อการเดินทางมารับการรักษาและการส่งเสริมทันตสุขภาพและป้องกันโรคในช่องปากจากทันตบุคลากร อีกทั้งประชาชนกลุ่มนี้ยังมีความเชื่อและพฤติกรรมทันตสุขภาพที่แตกต่างไปจากประชาชนชาวไทยในส่วนอื่นๆ ของประเทศ¹⁻² จึงไม่สามารถดูแลทันตสุขภาพของตนเองหรืออาจได้รับการบำบัดรักษาตามความเชื่อถือ ความเข้าใจในระดับท้องถิ่นของแต่ละชนเผ่า

ดวงเดือน วีระฤทธิ์พันธ์² ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาพฤติกรรมสุขภาพช่องปากของเด็กก่อนวัยเรียนของชาวเขาหมู่บ้านอีเก้อปากกล้วย ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตตอยตุง พบว่าแบบแผนและวิถีชีวิตของชนกลุ่มน้อยได้เปลี่ยนแปลงไปจากระบบสิทธิกรมเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นการบริโภคเพื่อการพาณิชย์³ ทำให้พ่อแม่มีศักยภาพที่จะตอบสนองความต้องการของเด็ก รวมทั้งการรับรู้ข้อมูลข่าวสารตามสื่อต่างๆ ที่ส่งเสริมวิถีบริโภคนิยมและการเข้าถึงขนมได้ง่ายที่มีร้านขายอยู่ภายในหมู่บ้าน ทำให้ลักษณะของอาหารเปลี่ยนแปลงจากพืชผักซึ่งมีลักษณะหยาบและมีเส้นใยมากเป็นอาหารแปรรูปซึ่งมีลักษณะอ่อนนุ่มและเหนียวติดฟัน และพฤติกรรมการบริโภคอาหารเปลี่ยนแปลงไป ทำให้การดูแลรักษาสุขภาพช่องปากด้วยวิธีแบบดั้งเดิมที่เป็นเพียงการกำจัดเศษอาหาร ไม่เพียงพอจะป้องกันการเกิดโรคฟันผุได้

เนื่องจากโรคฟันผุเป็นโรคที่เกิดจากหลายปัจจัย คือจะต้องมีฟัน แบคทีเรียที่ทำให้เกิดโรคฟันผุอยู่ในช่องปาก ชนิดและความถี่ของอาหารประเภทแป้งและน้ำตาลที่รับประทาน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้แบคทีเรียผลิตกรดออกมาทำลายเนื้อฟันให้เกิดโรคฟันผุได้ ดังนั้น การมีพฤติกรรมทันตสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง เช่นการไม่แปรงฟันอย่างสม่ำเสมอ การรับประทานอาหารหวาน หรือการเติมน้ำตาลลงในอาหารสามารถส่งผลเสียต่อสุขภาพช่องปาก⁴ นอกจากนี้การให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับประทานอาหารและการดูแลสุขภาพช่องปากที่ถูกต้องรวมถึงการใช้ฟลูออไรด์จะสามารถลดอัตราการเกิดโรคฟันผุได้ ในการศึกษาของ Mariri และคณะ⁵ พบว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล ความถี่ของการรับประทานอาหารประเภทแป้ง และความถี่ในการรับประทานอาหาร การได้รับฟลูออไรด์และความรู้ของมารดามีความสัมพันธ์กับการที่เด็กมีฟันผุนแรง

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานทางระบาดวิทยาของโรคฟันผุของชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้เพื่อช่วยในการวางแผนพัฒนางานทันตกรรมป้องกันและบริการที่เหมาะสมกับสภาวะทันตสุขภาพของชนกลุ่มน้อยเหล่านี้ต่อไป

วัสดุและวิธีการ

ด้วยความร่วมมือของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลทั่วไปและสภาวะฟันผุ ถอน อุด ของประชาชนในเขตตอยตุง จำนวน 5,958 คน ใน 28 พื้นที่ (26

Caries status of a minority group living in Doi Tung

Patita Bhuridej D.D.S., M.S., Ph.D.¹

Surasit Kietpongsarn D.D.S., M.Sc.²

Suntarapong Rapisuwon D.D.S., M.P.H.¹

Pagaporn Pisarnturakit D.D.S., M.Sc.¹

¹ Department of Community Dentistry, Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University

² Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University

Abstract

Objective To study the caries status of a minority group living in Doi Tung, Chiang Rai province in Northern Thailand.

Materials and methods In 2000, the Faculty of Dentistry, Chulalongkorn University surveyed the oral health status of 5,958 people living in Doi Tung area. The World Health Organization (1997) caries criteria were used. The caries data of 2,727 subjects aged 3, 5-6, 12, 35-44, and 60 and older were analyzed and presented in this study.

Results Sixty-eight percent of 3-year-old children (n=155) had dental caries and the mean dmft was 3.39 (s.d.=4.07). Six percent of children aged 5-6 (n=341) had dental caries in their permanent teeth with the mean DMFT of 0.33 (s.d. = 0.96). Eight percent of this age group needs dental sealants to prevent pit and fissure caries of their first permanent molars. Eighty-three percent of 12-year-old children (n=145) had dental caries and the mean DMFT was 2.31 (s.d.=2.51). Eighty-two percent of adults aged 25-34 (n=844) had dental caries and the mean DMFT was 3.52 (s.d.=3.72). Eighty-seven percent of adults aged 35-44 (n=818) had dental caries and the mean DMFT was 5.15 (s.d.=5.14). Ninety-five percent of elderly aged 60 and older (n=424) had dental caries and the mean DMFT was 12.10 (s.d.=9.43). In every age groups, the Chin-Hor had the highest percentages of caries among all minority groups.

Conclusions Children and adults in Doi Tung area had higher caries rate in both primary and permanent teeth than others living in other areas of Thailand. Among these minority groups, the Chin-Hor had the highest caries rate. Therefore, it is necessary to promote oral health and prevent dental caries in these minority groups, especially in the Chin-Hor. In addition, the minority groups received dental treatments less than other Thais. Thus, oral health promotion programs access to the treatments should be provided to them.

(CU Dent J. 2006;29:139-148)

Key words DMFT; Minority groups; Oral Health Survey

แก้ไขคำผิด วารสารทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 29 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2549
หน้า 1 บทความปริทัศน์ แก้เป็น บทความวิชาการ